

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2026. № 4.

ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.167>

УДК 658.14:005.35

В. О. Ганусич,

к. е. н, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,

Закарпатський угорський університет ім. Ф.Ракоці II

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6902-6303>

В. В. Левкулич,

к. е. н, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,

Державний вищий навчальний заклад

«Ужгородський національний університет»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8839-7182>

К. С. Ганусич,

здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,

Ужгородський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-2770-3055>

МОДИФІКОВАНІ ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ:

ESG-РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ

*V. Hanusych,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing,
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University*

*V. Levkulych,
PhD in Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Auditing,
State higher educational institution "Uzhhorod National University"*

*K. Hanusych,
Candidate of educational degree «bachelor», Uzhhorod National University*

MODIFIED PROFITABILITY METRICS: ESG-PROFITABILITY

У статті досліджено теоретико-методичні засади формування модифікованих показників рентабельності підприємства з урахуванням ESG-факторів як складової сучасної трансформації підходів до оцінювання ефективності діяльності бізнесу. Обґрунтовано необхідність розширення традиційної системи показників рентабельності шляхом інтеграції екологічних, соціальних та управлінських характеристик у структуру фінансових коефіцієнтів результативності. Запропоновано систему модифікованих показників ESG-рентабельності активів, власного капіталу, інвестованого капіталу та продажів, що забезпечують можливість включення рейтингових оцінок сталого розвитку до структури класичних фінансових індикаторів ефективності діяльності підприємства. Сформовано інтегрований показник ESG-рентабельності на основі мультиплікативної моделі агрегування часткових коефіцієнтів із використанням системи вагових коефіцієнтів, які відображають економічну значущість окремих складових у процесі формування довгострокової вартості бізнесу. Здійснено апробацію запропонованої методики на прикладі компаній технологічного сектору, що дозволило підтвердити її аналітичну

придатність для порівняльного оцінювання ефективності діяльності підприємств з урахуванням вимог сталого розвитку. Отримані результати свідчать про підвищення інформативності традиційних показників рентабельності в умовах інтеграції ESG-компоненти до системи фінансового аналізу.

The article examines the theoretical and methodological foundations for constructing modified profitability indicators that incorporate environmental, social, and governance (ESG) factors as an essential component of the contemporary transformation of approaches to evaluating enterprise performance. The growing role of non-financial determinants of long-term corporate value formation necessitates the revision of traditional analytical tools based solely on financial reporting data. In this context, profitability indicators require conceptual expansion in order to reflect not only the efficiency of resource utilization but also the level of environmental responsibility, social sustainability, and the quality of corporate governance. The study substantiates the feasibility of integrating ESG components into the structure of classical profitability ratios and proposes a system of modified indicators, including ESG-adjusted return on assets, return on equity, return on invested capital, and return on sales. These indicators ensure the incorporation of sustainability assessments into conventional financial performance metrics without reducing their analytical interpretability.

A methodological approach to calculating an integrated ESG profitability indicator based on a multiplicative aggregation model with differentiated weighting coefficients is developed in order to reflect the relative importance of individual components in the process of long-term value creation. The proposed model enables a comprehensive assessment of enterprise performance by combining financial efficiency indicators with sustainability-related parameters derived from ESG scores. The S&P Global ESG rating system is used as a unified analytical basis for integrating non-financial characteristics into profitability

measurement due to its transparency, comparability, and adaptability to sector-specific conditions.

The practical applicability of the proposed methodology is demonstrated through its empirical implementation using data from leading companies in the technology sector. The results confirm that ESG-adjusted profitability indicators provide a more balanced interpretation of corporate performance and allow identification of differences between traditional financial efficiency and sustainability-oriented effectiveness. The integration of ESG factors into profitability analysis enhances the informational value of financial indicators and contributes to the development of a multidimensional analytical framework for assessing enterprise performance in the context of sustainable development and evolving investment decision-making paradigms.

Ключові слова: *рентабельність, ESG-рентабельність, модифіковані показники рентабельності, сталий розвиток, інтегрований показник.*

Keywords: *profitability, ESG profitability, modified profitability indicators, financial analysis, sustainable development, integrated profitability indicator.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний етап розвитку фінансового аналізу характеризується суттєвою трансформацією підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємств, що зумовлено зростанням ролі нефінансових чинників у процесі формування їх довгострокової вартості. Традиційна система показників рентабельності, яка історично сформувалася в межах фінансової звітності та орієнтується переважно на оцінювання співвідношення прибутку і використаних ресурсів, поступово втрачає здатність повною мірою відображати реальні параметри результативності діяльності підприємства в умовах посилення екологічних обмежень, соціальної відповідальності бізнесу та підвищення вимог до якості корпоративного управління.

Активне впровадження принципів сталого розвитку у практику корпоративного управління та інвестиційного аналізу зумовлює необхідність перегляду змісту традиційних фінансових індикаторів ефективності з метою їх адаптації до нових інформаційних запитів користувачів фінансової звітності. Зокрема, інвестори, кредитори та інші учасники ринку капіталу дедалі більше орієнтуються не лише на поточні показники прибутковості підприємств, але й на їх здатність забезпечувати стійкість розвитку в довгостроковій перспективі з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських ризиків.

У цих умовах особливої актуальності набуває формування нових підходів до інтерпретації показників рентабельності як інтегрованих характеристик ефективності діяльності підприємства, що відображають не лише фінансові результати звітного періоду, але й рівень відповідності бізнес-моделі вимогам сталого розвитку. Необхідність розроблення модифікованих показників рентабельності з урахуванням ESG-факторів пов'язана також із потребою формування аналітичних інструментів, здатних забезпечити узгодження традиційних критеріїв оцінювання прибутковості підприємства із сучасними вимогами до прозорості корпоративної діяльності, управління нефінансовими ризиками та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній економічній літературі питання сутності та аналітичного значення показників рентабельності як індикаторів ефективності діяльності підприємств досліджували Г. В. Кошельок, О. І. Міндова, Л. В. Чернишова [1], Я. С. Кисіль, М. С. Кисіль, З. М. Тітенко [2], О. М. Вовк, А. М. Ковальчук, Я. І. Комісаренко, А. В. Джулай [3], у працях яких обґрунтовано роль рентабельності як ключового показника результативності використання ресурсів підприємства та важливого інструменту фінансового аналізу і стратегічного управління його розвитком.

Водночас окремий напрям сучасних досліджень присвячено інтеграції ESG-факторів у систему оцінювання діяльності підприємств, що знайшло відображення у працях О. Лагодієнка, С. Руденко, Н. Лагодієнко [4], Л. Бондаренко, І. Скоропад [5], А. Б. Камінського, М. В. Негрея, А. Федчуна [6], де розглянуто методичні підходи до оцінювання відповідності підприємств ESG-критеріям та обґрунтовано значущість ESG-score як чинника оцінювання інвестиційних ризиків і довгострокової стійкості компаній.

У зарубіжній науковій літературі питання модифікації фінансових показників ефективності розглядаються переважно в контексті вдосконалення критеріїв оцінювання інвестиційних проєктів, зокрема у працях M. Xie, W. Kun Chen, R. Intra, K. Anusawari, K. Bang Khen [7], O. Yankovyi, Y. Kozak, M. Lyzun, I. Lishchynskyu, Y. Savelyev, V. Kuryliak [8], S. Babaei, A. J. Jassbi [9], V. Iankovyi [10], Z. Sui [11], у яких досліджено можливості використання модифікованих показників дохідності як інструментів підвищення обґрунтованості управлінських та інвестиційних рішень.

Сукупність зазначених досліджень формує методологічне підґрунтя для подальшого розвитку підходів до модифікації традиційних фінансових індикаторів ефективності, зокрема показників рентабельності з урахуванням ESG-факторів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка методичного підходу до формування системи модифікованих показників рентабельності підприємства на основі інтеграції ESG-факторів у структуру традиційних фінансових коефіцієнтів ефективності з метою розширення аналітичних можливостей оцінювання результативності діяльності підприємств в умовах трансформації сучасної інвестиційної парадигми.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачено вирішення таких завдань: уточнити економічний зміст категорії модифікованої рентабельності в контексті сучасних вимог сталого розвитку; обґрунтувати доцільність інтеграції ESG-факторів у систему показників оцінювання ефективності діяльності підприємства; розробити методику формування

модифікованих показників ESG-рентабельності на основі використання рейтингових оцінок S&P Global ESG; запропонувати інтегрований показник ESG-рентабельності підприємства на основі мультиплікативної моделі агрегування часткових показників; здійснити апробацію запропонованої методики на прикладі компаній технологічного сектору та оцінити її аналітичні можливості у процесі порівняльного аналізу результативності їх діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасна трансформація підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємств супроводжується поступовим розширенням змісту категорії рентабельності, яка дедалі частіше виходить за межі традиційного фінансового трактування. Умови функціонування бізнесу в середовищі підвищених екологічних, соціальних та управлінських вимог формують потребу у використанні таких аналітичних індикаторів, що здатні відображати не лише результативність використання ресурсів, але й якість взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем та рівень його довгострокової стійкості.

У попередніх дослідженнях було обґрунтовано доцільність розширення традиційної системи показників рентабельності шляхом їх адаптації до стратегічних метрик ефективності, зокрема через інтеграцію показників вартісноорієнтованого управління та нефінансової звітності [12]. Подальший розвиток цього підходу передбачає деталізацію методології побудови модифікованих показників рентабельності з урахуванням ESG-факторів як одного з ключових напрямів сучасної еволюції фінансового аналізу.

Інтеграція ESG-компонентів у систему показників рентабельності відображає перехід від оцінювання виключно фінансових результатів діяльності підприємства до комплексного аналізу процесів створення вартості в довгостроковій перспективі. У цьому контексті рентабельність перестає розглядатися лише як співвідношення прибутку та ресурсів і набуває характеру багатовимірного індикатора, здатного враховувати

екологічну ефективність виробництва, соціальну відповідальність бізнесу та якість корпоративного управління.

Необхідність формування ESG-рентабельності зумовлена також зміною інформаційних запитів основних користувачів фінансової звітності. Інвестори, кредитори та інші користувачі фінансових даних дедалі частіше орієнтуються не лише на показники поточної прибутковості, але й на здатність підприємства забезпечувати стабільність розвитку в умовах зростання регуляторних вимог, кліматичних ризиків та трансформації глобальних ринків капіталу. За таких умов модифіковані показники рентабельності, скориговані на ESG-фактори, виступають інструментом узгодження фінансової результативності із критеріями сталого розвитку підприємства.

У межах сучасної трансформації системи фінансового аналізу ESG-фактори поступово інтегруються у структуру ключових показників оцінювання ефективності діяльності підприємств, що зумовлює формування нових підходів до інтерпретації категорії рентабельності. На відміну від традиційних показників, орієнтованих переважно на фінансові результати звітного періоду, ESG-рентабельність відображає здатність підприємства забезпечувати економічну результативність із урахуванням екологічних обмежень, соціальної відповідальності та якості корпоративного управління.

У цьому контексті ESG-рентабельність доцільно розглядати як модифікований відносний показник ефективності діяльності підприємства, що характеризує рівень прибутковості використання ресурсів з урахуванням впливу екологічних, соціальних та управлінських чинників на процес формування фінансового результату та довгострокової вартості бізнесу.

На відміну від класичних коефіцієнтів рентабельності, які базуються виключно на показниках фінансової звітності, ESG-рентабельність передбачає розширення аналітичної бази оцінювання за рахунок інтеграції нефінансових параметрів діяльності підприємства, що відображають рівень екологічної ефективності використання ресурсів, соціальної стабільності

функціонування та інституційної якості системи корпоративного управління. Такий підхід дозволяє оцінювати ефективність діяльності підприємства не лише з позиції короткострокової прибутковості, але й з точки зору формування його стратегічної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості.

Методологічною основою формування показників ESG-рентабельності виступає поєднання класичної логіки побудови коефіцієнтів рентабельності з системою нефінансових індикаторів сталого розвитку, що забезпечує можливість переходу від одновимірної моделі оцінювання ефективності до інтегрованої багатофакторної системи фінансово-аналітичного вимірювання результативності діяльності підприємства (таблиця 1).

Таблиця 1. Система показників ESG-рентабельності підприємства

Тип показника ESG-рентабельності	Економічний зміст	Формула
ESG-рентабельність активів (ESG-ROA)	Відображає ефективність використання активів з урахуванням екологічної ресурсоефективності та ризиків сталого розвитку	$\text{ESG-ROA} = \frac{\text{Net Profit}}{\text{Total Assets}} \times \frac{\text{ESG}}{100} \quad (1)$ $\text{ESG-ROA} = \text{ROA} \times k_{\text{ESG}}$
ESG-рентабельність власного капіталу (ESG-ROE)	Характеризує дохідність власного капіталу з урахуванням якості корпоративного управління та соціальної відповідальності бізнесу	$\text{ESG-ROE} = \frac{\text{Net Profit}}{\text{Equity}} \times \frac{\text{ESG}}{100} \quad (2)$ $\text{ESG-ROE} = \text{ROE} \times k_{\text{ESG}}$
ESG-рентабельність інвестованого капіталу (ESG-ROIC)	Оцінює ефективність використання довгострокового капіталу з урахуванням екологічних обмежень та вартості сталого фінансування	$\text{ESG-ROIC} = \frac{\text{NOPAT}}{\text{Invested Capital}} \times \frac{\text{ESG}}{100} \quad (3),$ NOPAT — чистий операційний прибуток після оподаткування $\text{ESG-ROIC} = \text{ROIC} \times k_{\text{ESG}}$
ESG-рентабельність продажів (ESG-ROS)	Відображає частку прибутку в доході з урахуванням соціально відповідальної виробничої політики та екологічних витрат	$\text{ESG-ROS} = \frac{\text{Net Profit}}{\text{Revenue}} \times \frac{\text{ESG}}{100} \quad (4)$ $\text{ESG-ROS} = \text{ROS} \times k_{\text{ESG}}$
Інтегрована ESG-рентабельність підприємства	Узагальнює вплив екологічних, соціальних та управлінських факторів на загальну результативність діяльності підприємства (формула подається нижче)	

Джерело: розроблено автором

У межах розробленої методики визначення модифікованих показників рентабельності з урахуванням ESG-факторів доцільним є використання

єдиного узгодженого джерела рейтингових оцінок. В якості базового індикатора ESG-ефективності обрано рейтинги S&P Global ESG [13], які характеризуються високим рівнем деталізації, галузевою адаптивністю та прозорою структурою формування оцінок. Методологія S&P Global ESG ґрунтується на системі Corporate Sustainability Assessment (CSA), що охоплює значний масив кількісних і якісних показників екологічного, соціального та управлінського характеру та дозволяє здійснювати комплексну оцінку здатності компанії управляти нефінансовими ризиками та можливостями довгострокового розвитку.

Додатковою перевагою використання саме цього рейтингу є його представлення у вигляді шкали від 0 до 100 балів, що забезпечує можливість безпосереднього включення ESG-компоненти до системи фінансових коефіцієнтів без попередніх процедур трансформації шкал вимірювання.

При побудові формул ESG-рентабельності класичний показник рентабельності коригується через коефіцієнт ESG-ефективності компанії (k_{ESG}). Оскільки в методиці використовується шкала S&P Global ESG (0–100), доцільно вводити нормувальний множник:

$$k_{ESG} = \frac{ESG}{100} \quad (5),$$

де ESG – рейтинг компанії за методологією S&P Global ESG.

З метою формування узагальнюючого показника ESG-рентабельності підприємства пропонується використання інтегрованої мультиплікативної моделі агрегування часткових показників рентабельності, яка забезпечує пропорційне врахування внеску кожного показника у формування інтегральної оцінки результативності. Агрегований показник рентабельності визначається через геометричне агрегування:

$$RP = ROA^{\alpha} \cdot ROE^{\beta} \cdot ROIC^{\gamma} \cdot ROS^{\delta} \quad (6),$$

де α , β , γ , δ – вагові коефіцієнти значущості відповідних показників.

Вагові коефіцієнти визначено з урахуванням економічної ролі кожного показника у формуванні довгострокової вартості підприємства та його

інвестиційної привабливості. Зокрема, підвищені значення коефіцієнтів для показників рентабельності власного та інвестованого капіталу обумовлені їх визначальною роллю у забезпеченні ефективності використання фінансових ресурсів інвесторів та кредиторів. З урахуванням зазначених положень пропонується використовувати наступну систему вагових коефіцієнтів:

$$\alpha=0,25, \beta=0,30, \gamma=0,30, \delta=0,15$$

В результаті інтегрований показник ESG-рентабельності підприємства визначатиметься за формулою:

$$RP_{\text{int}} = ROA^{0,25} \cdot ROE^{0,3} \cdot ROIC^{0,3} \cdot ROS^{0,15} \cdot \frac{ESG}{100} \quad (7),$$

Економічна логіка запропонованої моделі полягає в тому, що на першому етапі формується інтегрована характеристика фінансової ефективності підприємства з урахуванням структури джерел формування прибутку, а на другому етапі отриманий результат коригується відповідно до рівня екологічної відповідальності, соціальної орієнтованості бізнес-процесів та якості корпоративного управління.

З метою апробації запропонованої методики оцінювання ESG-рентабельності доцільно здійснити її практичне застосування на прикладі провідних компаній технологічного сектору, діяльність яких характеризується високою інвестиційною активністю та підвищеною чутливістю до нефінансових факторів розвитку. У таблиці 2 наведено ESG-рейтинги п'яти компаній технологічного сектору та основні показники рентабельності для наступного розрахунку модифікованих показників.

Таблиця 2. ESG-рейтинг та показники рентабельності компаній технологічного сектору

<i>Компанії</i>	S&P Global ESG	ROA	ROE	ROIC	ROS
Tesla Inc	28	2.92%	4.89%	4.02%	4.00%
Apple Inc	33	32.56%	152.02%	71.43%	27%
Accenture plc	56	12.05%	25.30%	19.77%	10,61%
Adobe Inc	53	24.16%	58.77%	42.01%	29,49%
Microsoft Corporation	51	19.89%	34.39%	23.85%	39,04%

Джерело: сформовано авторами на основі [13,14].

Використання модифікованих показників рентабельності (таблиця 3) дозволяє отримати більш об'єктивну характеристику результативності діяльності підприємств порівняно з традиційними фінансовими коефіцієнтами, оскільки забезпечує врахування рівня екологічної відповідальності, соціальної орієнтованості бізнес-процесів та якості корпоративного управління. У результаті формується можливість комплексного оцінювання ефективності функціонування компаній з урахуванням сучасних вимог сталого розвитку та трансформації інвестиційних підходів на глобальних фінансових ринках.

Таблиця 3. Модифіковані показники ESG-рентабельності компаній технологічного сектору

Компанія	ESG-ROA	ESG-ROE	ESG-ROIC	ESG-ROS	Інтегрована ESG-рентабельність
Tesla Inc	0.82%	1.37%	1.13%	1.12%	1.10%
Apple Inc	10.74%	50.17%	23.57%	8.91%	21.00%
Accenture plc	6.75%	14.17%	11.07%	5.94%	9.63%
Adobe Inc	12.80%	31.15%	22.27%	15.63%	20.30%
Microsoft Corporation	10.14%	17.54%	12.16%	19.91%	14.00%

Джерело: розраховано автором

Порівняння традиційних показників рентабельності, наведених у таблиці 2, з відповідними модифікованими показниками ESG-рентабельності, представленими у таблиці 3, свідчить про суттєву зміну аналітичної інтерпретації результативності діяльності досліджуваних компаній після врахування нефінансових чинників. Зокрема, інтеграція ESG-компоненти призводить до пропорційного коригування класичних коефіцієнтів прибутковості залежно від рівня відповідності діяльності підприємства принципам сталого розвитку, що дозволяє отримати більш комплексну оцінку ефективності функціонування компаній у сучасних умовах трансформації інвестиційних підходів.

Аналіз результатів показує, що для компаній із відносно нижчими значеннями ESG-рейтингу, зокрема Tesla Inc та Apple Inc, модифікація

традиційних показників рентабельності призводить до істотного зменшення їх абсолютних значень. Наприклад, рентабельність власного капіталу Apple Inc, яка за традиційною методикою становить 152,02%, після врахування ESG-фактора трансформується у 50,17%, що суттєво змінює оцінку ефективності використання фінансових ресурсів компанії з позицій сталого розвитку. Аналогічна тенденція спостерігається і для інших показників рентабельності цієї компанії, що підтверджує чутливість результатів оцінювання до рівня нефінансової результативності.

Водночас для компаній із вищими значеннями ESG-рейтингу, зокрема Accenture plc, Adobe Inc та Microsoft Corporation, зменшення показників рентабельності є менш вираженим, що свідчить про більш гармонійне поєднання фінансової ефективності та нефінансової відповідальності у їх діяльності. Це дозволяє розглядати модифіковані показники ESG-рентабельності як індикатори не лише прибутковості, але й якості корпоративної поведінки підприємств у контексті реалізації принципів сталого розвитку.

Особливо показовими є результати порівняння інтегрованого показника ESG-рентабельності, який узагальнює вплив екологічних, соціальних та управлінських факторів на загальну результативність діяльності підприємств. Якщо за традиційними показниками рентабельності беззаперечним лідером за всіма коефіцієнтами виступає Apple Inc, то після врахування ESG-компоненти розрив між компаніями істотно скорочується, а оцінка ефективності набуває більш збалансованого характеру. Зокрема, інтегрований показник ESG-рентабельності Adobe Inc наближається до відповідного значення Apple Inc, що свідчить про високий рівень узгодженості фінансових результатів із вимогами сталого розвитку.

Отримані результати підтверджують, що запропонована методика модифікації показників рентабельності дозволяє підвищити аналітичну інформативність традиційних фінансових коефіцієнтів та забезпечує формування більш реалістичної оцінки ефективності діяльності підприємств

з урахуванням сучасних критеріїв сталого розвитку, що істотно розширює можливості її застосування у фінансовому аналізі та інвестиційному оцінюванні компаній.

Отримане значення інтегрованої ESG-рентабельності компанії Tesla Inc на рівні 1,10% свідчить про низький узагальнений рівень ефективності діяльності з урахуванням факторів сталого розвитку. Незважаючи на наявність позитивних фінансових результатів, їхній вплив суттєво обмежується відносно низьким ESG-рейтингом, що знижує загальну оцінку результативності бізнес-моделі компанії в контексті сучасних вимог сталого розвитку. Інтегрований показник ESG-рентабельності Accenture plc на рівні 9,63% характеризує стабільний, хоча й помірний рівень результативності діяльності підприємства з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських факторів. Порівняно вищий ESG-рейтинг компанії частково компенсує середні значення традиційних показників рентабельності, що свідчить про збалансований характер поєднання фінансової ефективності та відповідності принципам сталого розвитку у її діяльності.

Інтегрована ESG-рентабельність Microsoft Corporation на рівні 14,00% свідчить про достатньо високий рівень ефективності діяльності компанії в умовах урахування нефінансових факторів оцінювання результативності бізнесу. Порівняно збалансована структура показників традиційної рентабельності у поєднанні з відносно високим ESG-рейтингом забезпечує формування стабільної інтегрованої оцінки ефективності, що підтверджує стійкість бізнес-моделі компанії в контексті сучасних вимог сталого розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Сучасна трансформація системи фінансового аналізу зумовлює необхідність переосмислення ролі традиційних показників рентабельності як індикаторів ефективності діяльності підприємств у контексті зростання важливості екологічних, соціальних та управлінських чинників формування їх довгострокової вартості. Інтеграція ESG-компонентів у структуру

класичних коефіцієнтів прибутковості розширює аналітичні можливості оцінювання результативності діяльності підприємства шляхом поєднання фінансових і нефінансових параметрів ефективності та формує передумови переходу до багатовимірної моделі інтерпретації категорії рентабельності.

Запропонована система показників ESG-рентабельності активів, власного капіталу, інвестованого капіталу та продажів забезпечує можливість включення рейтингових оцінок сталого розвитку до структури традиційних фінансових коефіцієнтів без втрати їх економічної змістовності та аналітичної придатності. Використання таких показників дозволяє інтерпретувати рівень прибутковості підприємства не лише як результат ефективності використання ресурсів, але і як характеристику здатності бізнесу функціонувати в умовах зростання екологічних обмежень, соціальних вимог та підвищених стандартів корпоративного управління.

Сформована інтегрована модель ESG-рентабельності на основі мультиплікативного агрегування часткових показників із використанням системи вагових коефіцієнтів відображає взаємозалежний характер впливу окремих складових фінансової результативності на загальний рівень ефективності діяльності підприємства. Такий підхід забезпечує формування узагальнюючого індикатора, що характеризує результативність використання ресурсного потенціалу підприємства з урахуванням впливу ESG-факторів на процес створення довгострокової вартості бізнесу.

Результати апробації методики за даними компаній технологічного сектору підтверджують, що включення ESG-компоненти до системи показників рентабельності змінює інтерпретацію традиційних коефіцієнтів прибутковості та дозволяє виявити ступінь узгодженості фінансових результатів діяльності підприємств із вимогами сталого розвитку. Порівняльний аналіз традиційних і модифікованих показників рентабельності показує, що запропонований підхід підвищує аналітичну інформативність оцінювання ефективності діяльності підприємств та сприяє

формуванню більш обґрунтованих висновків щодо їх інвестиційної привабливості.

Подальший розвиток досліджень у цьому напрямі доцільно пов'язати з удосконаленням методичних підходів до узгодження ESG-оцінок різних рейтингових агентств, розширенням системи показників ESG-рентабельності з урахуванням галузевих особливостей функціонування підприємств, а також із поглибленням емпіричних досліджень можливостей застосування інтегрованих показників ESG-рентабельності у фінансовому аналізі та стратегічному оцінюванні ефективності діяльності підприємств.

Література

1. Кошельок Г. В., Міндова О. І., Чернишова Л. В. Факторний аналіз рентабельності виробництва торговельних підприємств Економіка та суспільство. 2023, № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-36>

2. Кисіль Я. С., Кисіль М. С., Тітенко З. М. Рентабельність як основний показник ефективності управління активами підприємства. Молодий вчений, 2023, № 9 (121), вересень, с. 18–21. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-9-121-4>

3. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. Modern Economics, 2020. № 21, с. 37–44. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-06)

4. Лагодієнко О., Руденко С., Лагодієнко Н. Оцінка відповідності підприємств критеріям ESG: основні виклики. Економіка та суспільство, 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-26>

5. Бондаренко, Л., Скоропад, І. Сучасні тенденції ESG-активностей компаній в Україні та світі. Економіка та суспільство, 2024. №66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-62>

6. Камінський А.Б., Негрей М.В., Федчун А. Ефект ESG-score в оцінці ризику прямих та портфельних інвестицій: докази з ринків ЦСЄ. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2022. № 15. с. 38-44. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-15-04>

7. Xie M., Kun Chen W., Intra R., Anusawari K., Bang Khen K. Research on the modified internal rate of return. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education. 2021. № 12(11). pp. 4087–4090. DOI: <https://doi.org/10.17762/turcomat.v12i11.6534>

8. Yankovyi O., Kozak Y., Lyzun M., Lishchynskyy I., Savelyev Y., Kuryliak V. Investment decision based on analysis of mathematical interrelation between criteria IRR, MIRR, PI. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. 2022. № 5(46), pp. 171–181. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3857>

9. Babaei S., Jassbi A. J. Technical note: Modified simple average internal rate of return. Engineering Economist. 2022. № 67(2). pp. 157–169. DOI: <https://doi.org/10.1080/0013791X.2021.1944413>

10. Iankovyi V. Comparative analysis of the most important economic criteria for the company's investment projects. Socio-Economic Research Bulletin. 2021. № 2(77). pp. 125–141. DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.2\(77\).2021.125-141](https://doi.org/10.33987/vsed.2(77).2021.125-141)

11. Sui Z. Application Analysis of Main Project Evaluation Tools. Highlights in Business, Economics and Management. 2024. № 24. pp. 860–868. DOI: <https://doi.org/10.54097/3teay463>

12. Ганусич В. О., Левкулич В.В., Ганусич К.С. Рентабельність та прибутковість: концептуальні розбіжності у вітчизняному та зарубіжному фінансовому аналізі. Інвестиції: практика та досвід. 2025, №9, с. 161-168. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.161>

13. S&P Global. ESG. 2026. URL: <https://www.spglobal.com/esg/solutions/esg-scores-data>

14. Finviz. Screener. 2026. URL: <https://finviz.com/screener.ashx>

References

1. Koshelok, H. V., Mindova, O. I. and Chernyshova, L. V. (2023), "Factor analysis of production rentability of trade enterprises", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-36>
2. Kysil, Ya. S., Kysil, M. S. and Titenko, Z. M. (2023), "Rentability as a key indicator of asset management efficiency of an enterprise", *Molodyi vchenyi*, vol. 9, no. 121, pp. 18–21. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-9-121-4>
3. Vovk, O. M., Kovalchuk, A. M., Komisarenko, Ya. I. and Dzhulai, A. V. (2020), "Profit and rentability as determinants of enterprise development", *Modern Economics*, vol. 21, pp. 37–44. [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-06)
4. Lahodiienko, O., Rudenko, S. and Lahodiienko, N. (2024), "Assessment of companies' compliance with ESG criteria: key challenges.", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-26>
5. Bondarenko, L. and Skoropad, I. (2024), "Current trends in ESG activities of companies in Ukraine and the world", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-62>
6. Kaminskyi, A.B., Nehrei, M.V. and Fedchun, A. (2022), "The effect of ESG scores in direct and portfolio investment risk assessment: evidence from CEE markets", *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seria: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm*, vol. 15, pp. 38–44. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-15-04>
7. Xie, M., Kun Chen, W., Intra, R., Anusawari, K. and Bang Khen, K. (2021), "Research on the modified internal rate of return", *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, vol. 12, no. 11, pp. 4087–4090. <https://doi.org/10.17762/turcomat.v12i11.6534>
8. Yankovyi, O., Kozak, Y., Lyzun, M., Lishchynskyy, I., Savelyev, Y. and Kuryliak, V. (2022), "Investment decision based on analysis of mathematical interrelation between criteria IRR, MIRR, PI", *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 5, no. 46, pp. 171–181. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3857>

9. Babaei, S. and Jassbi, A.J. (2022), “Technical note: Modified simple average internal rate of return”, *Engineering Economist*, vol. 67, no. 2, pp. 157–169. <https://doi.org/10.1080/0013791X.2021.1944413>
10. Iankovyi, V. (2021), “Comparative analysis of the most important economic criteria for the company’s investment projects”, *Socio-Economic Research Bulletin*, vol. 2, no. 77, pp. 125–141. [https://doi.org/10.33987/vsed.2\(77\).2021.125-141](https://doi.org/10.33987/vsed.2(77).2021.125-141)
11. Sui, Z. (2024), “Application analysis of main project evaluation tools”, *Highlights in Business, Economics and Management*, vol. 24, pp. 860–868. <https://doi.org/10.54097/3teay463>
12. Hanusych, V.O., Levkulych, V.V. and Hanusych, K.S. (2025), “Profitability and return: conceptual differences in domestic and foreign financial analysis”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 9, pp. 161–168. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.161>
13. S&P Global (2026), “ESG”, available at: <https://www.spglobal.com/esg/solutions/esg-scores-data> (Accessed 15 April 2026).
14. Finviz (2026), “Screener”, available at: <https://finviz.com/screener.ashx> (Accessed 15 April 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.04.26

Прорецензовано / Revised: 21.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26